

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Landbruksdirektoratet
Postboks 8140 Dep
0033 OSLO
NORWAY

Deres ref

Vår ref

Dato

18/9-16

5. juli 2018

Fastsettelsesbrev til endringer i forskrift om tilskot til avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har 4. juli fastsatt endringer i forskrift 19.12.2014 nr. 1821 om tilskot til avløsning ved sykdom og fødsel mv. Landbruksdirektoratet bes gjøre endringene kjent for relevante aktører.

1. Innledning

Vi viser til LMDs høringsbrev av 18.05.18.

Hovedgrunnlaget for forslagene til endring i forskriften er innføring av et nytt elektronisk søknads- og saksbehandlingssystem, Agros, som skal tas i bruk for flere av tilskuddsordningene som administreres av Landbruksdirektoratet, inkl. tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel. I tråd med påleggene om digitalisering av offentlig forvaltning er Landbruksdirektoratet i ferd med å innføre Agros som et nytt elektronisk system for både søknad- og saksbehandling. Den nåværende i stor grad papirbaserte søknads- og saksbehandlingsprosessen for sykdomsavløsningsordningen er svært ressurskrevende, og det er derfor viktig å legge om til den digitale løsningen i Agros. Det nye systemet vil gi forbedringer for både jordbruket og landbruksmyndighetene.

Den nye elektroniske løsningen medfører behov for noen endringer i regelverket. Det legges bl.a. opp til at landbruksforvaltningen skal kunne få enkelte opplysninger fra Skatteetaten direkte inn i Agros, slik at søker slipper å legge ved dokumentasjon for disse selv.

Departementet har i tillegg sett behov for enkelte endringer i forskriften som ikke har sammenheng med overgangen til ny elektronisk løsning. Først og fremst dreier dette seg om å tydeliggjøre dagens regelverk og å forskriftsfeste forvaltningens tolkning og praktisering av

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Landbrukspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Håkon Grotli
22 24 93 34

dette, for eksempel at også undersøkelse eller kontroll på sykehus eller hos spesialist kan gi grunnlag for tilskudd selv om jordbrukeren ikke er sykmeldt.

Departementet ønsker videre å omformulere regelen om tilskudd ved mottak av svangerskapspengene, slik at den blir mer lik regelen som gjelder ved jordbrukerens sykdom. Det betyr at jordbrukere som fyller de medisinske vilkårene for rett til svangerskapspengene kan få tilskudd etter forskriften selv om de av andre grunner ikke får denne ytelsen fra NAV.

Ut over dette har departementet sett behov å tydeliggjøre hva som regnes som tilskuddsberettiget avløsning der flere foretak opptre i driftsfellesskap etter produksjonstilskuddsregelverket.

LMD anser at de ulike forslagene ikke innebærer vesentlige materielle endringer i sykdomsavløsningsordningen.

2. Høringsinstansenes syn på forslaget

Forslaget ble sendt på høring til instansene listet opp under. Frist for å gi innspill var 29. juni 2018.

- Kommunene
- Fylkesmennene
- Landbruksdirektoratet
- Finansdepartementet
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Klima- og miljødepartementet
- Norges Bondelag
- Norsk Bonde- og Småbrukarlag
- Norske Landbrukstenester

Det er til sammen mottatt 14 hørings svar. To av instansene som avga hørings svar, Norges Bondelag og Klima- og miljødepartementet, hadde ingen merknader til de foreslåtte forskriftsendringene. Høringsinstansenes innspill til de enkelte paragrafer er omtalt nedenfor.

§ 2. Forholdet til jordbruksavtalen og anna regelverk

Fylkesmannen i Trøndelag foreslår en kortere ordlyd i den nye bestemmelsen: "Tilskotet vert utrekna med grunnlag i ~~føresegner om~~ satsar, definisjonar, utmålingsreglar m.m. fastsett i jordbruksavtalen."

§ 3 Generelle vilkår

Norske Landbrukstenester (NLT) og Fylkesmannen i Trøndelag mener at det ikke framgår tydelig nok av forslaget til ny bestemmelse om hvem det blir søkt tilskudd for, og hvem som må oppfylle kravet om ½ G i næringsinntekt. De to høringsinstansene viser til at den

foreslåtte nye bestemmelsen i 1. ledd sammen med 2. ledd i § 3 kan tolkes som om det er de etterlatte som må oppfylle kravet til næringsinntekt, jf. ordlyden i disse bestemmelsene: *"Etter § 7 kan tilskotet i staden gjevast til attlevande ektefelle, sambuar, forelder eller barn etter avdød jordbrukar.*

Den personen som det vert søkt tilskot for må ha hatt ei gjennomsnittleg næringsinntekt frå jordbruk, gartneri mv. frå føretaket på minimum ½ G"

Fylkesmannen i Trøndelag mener at f.eks. et samboerpar som har organisert seg i et ansvarlig selskap (ANS), bør ha de samme rettigheter som et ektepar der det er et enkeltpersonforetak (ENK) med en av ektefellene som innehaver. Det vises til at det for et ANS på samme måte som for et ENK kan oppstå situasjoner ved f.eks. oppgradering av driftsbygninger med påfølgende underskudd i drifta, og at derfor også ANS bør kunne gis dispensasjon tilsvarende som for ENK.

§ 4 Tilskot ved sjukdom

Fylkesmannen i Trøndelag, Verdal kommune og Steinkjer kommune mener forskrift om tilskot til avløyning ved sjukdom og fødsel mv. bør ha de samme bestemmelser om aldersgrense som gjelder for forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Det vil innebære opphevelse av bestemmelsen vedr. sykdomsavløsning om at ytelsen kun gis dersom den det blir søkt tilskudd for er yngre enn 70 år.

Landbruksdirektoratet har vist til en feil i beskrivelsen av gjeldende rett vedrørende § 4 i høringsbrevet, hvor det bl.a. heter: *"Bestemmelsen har i praksis blitt tolket utvidende slik at det også er gitt tilskudd dersom den avløste har vært til behandling, oppfølging eller kontroll ved sykehus eller hos spesialist i forbindelse med egen alvorlig sykdom eller skade."* Direktoratet peker på at det ikke har vært noe krav til "alvorlig" sykdom eller skade for å kunne utløse tilskudd i slike tilfeller.

§ 5 Tilskot ved svangerskap, fødsel, adopsjon og omsorgsovertaking av barn

Fylkesmannen i Trøndelag viser til at det fortsatt er noen som får engangsstønad ved fødsel og som fyller vilkårene for å kunne motta avløsertilskuddet. Fylkesmannen legger til grunn at det også i disse tilfellene skal kunne gis avløsertilskudd dersom de medisinske vilkårene for rett til svangerskapsenger fra NAV er oppfylt.

§ 8 Søknad

I 11 av høringssvarene kom det merknader til forslaget om å utvide søknadsfristen fra 3 måneder til ett år etter siste dag i den perioden det blir søkt tilskudd for. I flere av merknadene blir det pekt på at hvis det går lang tid fra avløsningsperioden det skal søkes for til den avløste sender inn søknad, øker risikoen for at søker vil ha problem med å fremskaffe nødvendig dokumentasjon eller helt glemmer å søke. Det blir også vist til at med ett års søknadsfrist vil det bli mer krevende for tilskuddsmyndighet å følge opp søknadene, inkl. påkrevde kontrolltiltak.

Enkelte av høringsinstansene peker på at Agros skal bidra til effektivisering og kvalitets-sikring for både søker og forvaltning, og at det kan tilsi kortere søknadsfrist enn forslaget på ett år. Det er også vist til at NAV har søknadsfrist på kun tre måneder etter første sykmeldte dag.

Det var noe forskjell mellom de 11 høringsinstansene når det gjelder valg av alternativ til LMDs forslag.

Birkenes og Lillesand kommuner har en felles høringsuttalelse, hvor det pekes på at ett år blir en for lang søknadsfrist. Det pekes videre på at i påvente av nødvendig dokumentasjon fra f.eks. NAV, for deler av en søknad, kan det foretas delutbetalinger med grunnlag i de perioder man har mottatt dokumentasjon for.

Fylkesmannen i Vestfold og Steinkjer kommune mener det er tilstrekkelig med en søknadsfrist på tre måneder. Fylkesmannen i Oppland mener nåværende frist på tre måneder kan opprettholdes, men at det bør åpnes for at det er mulig å levere en ufullstendig søknad eller kun et varsel om framtidig søknad innen tre-måneders fristen, og at nødvendig dokumentasjon innsendes når den foreligger.

Fylkesmannen i Trøndelag og Verdal kommune mener seks måneders høringsfrist er tilstrekkelig, men at det også kan innføres en løsning med tre måneders frist, men hvor søker kan etterregistrere manglende opplysninger i inntil seks måneder.

Fylkesmennene i Hedmark og Buskerud samt kommunene Odda, Eidfjord og Ullensvang foreslår at søknadsfristen bare utvides til seks måneder.

§ 9 Administrasjon, dispensasjon og klage

Ingen høringsinstanser hadde merknader til forslaget til presisering av ordlyden i denne paragrafen.

§ 10 Kontroll og innhenting av opplysninger

Fylkesmannen i Trøndelag støtter at informasjon fra andre instanser kan lastes digitalt inn i Agros. Det vises også til at næringsinntekt fra andre næringer og lønnsinntekt bør sidestilles, og dermed ikke trekkes fra avløsertilskuddet. Fylkesmannen i Trøndelag mener videre at ved innhenting av a-melding vil det ofte inngå lønnsutgifter og arbeidsgiveravgift for mer enn bare det som spesifikt gjelder sykdomsavløsning, og at dette kan representere et kontrollproblem. For å skille mellom utgifter til avløsning ved hhv. sykdom og ferie/fritid bør det kreves time-lister som bl.a. viser hva slags avløsning som har vært gjennomført.

Fylkesmannen i Buskerud og Verdal kommune er positive til at landbruksforvaltningen automatisk skal kunne innhente dokumentasjon direkte fra skatteetaten, og foreslår begge at landbruksforvaltningen tilsvarende også skal kunne innhente informasjon automatisk direkte fra NAV. Dersom det ikke etableres en slik tilsvarende rutine for informasjon fra NAV, bes det om at NAV likevel tas inn ordlyden i den nye bestemmelsen. Dette for å tydeliggjøre at

landbruksforvaltningen har hjemmel til å innhente de opplysninger som er nødvendige for å behandle avløsertilskuddsakene.

§ 13 Tilbakebetaling og renter mv.

Ingen høringsinstanser hadde merknader til forslaget til presisering av ordlyden i denne paragrafen.

3. Departementets vurdering av høringsinnspillene

Nedenfor følger LMDs vurdering av høringsinstansenes innspill til de enkelte paragrafer.

§ 2. Forholdet til jordbruksavtalen og anna regelverk

LMD er enig i forslaget fra Fylkesmannen i Trøndelag til en kortere ordlyd i den nye bestemmelsen: "Tilskotet vert utrekna med grunnlag i satsar, definisjonar, utmålingsreglar m.m. fastsett i jordbruksavtalen."

§ 3 Generelle vilkår

I høringsinnspillene til denne paragrafen er det fra NLT og Fylkesmannen i Trøndelag vist til at ordlyden i 2. ledd i § 3 bør presiseres, slik at det for avløsertilskudd ved dødsfall klarere framgår hvem det blir søkt tilskudd for, og hvem som må oppfylle kravet om ½ G i næringsinntekt.

LMD vil i denne sammenheng vise til at det i den nye bestemmelsen i 1. ledd er vist til forskriftens § 7, hvor det heter: "Avdøde må ha hatt ei gjennomsnittleg næringsinntekt frå jordbruk, gartneri mv. frå føretaket på minimum ½ G dei to siste inntektsåra som føretaket har fått skatteoppgjør for pr. 1. januar i dødsåret." Departementet finner at denne bestemmelsen tydelig avklarer at det er den avdøde som må ha oppfylt næringsinntektskravet på minst ½ G, og vi finner derfor ikke behov for noen presiseringer i forskriften med grunnlag i høringsinnspillet.

Fylkesmannen i Trøndelag mener at samboerpar som har organisert seg i et ansvarlig selskap (ANS), bør ha de samme rettigheter når det gjelder dispensasjonsadgang som ektepar organisert i et enkeltpersonforetak (ENK) hvor en av ektefellene er innehaver. Dette gjelder adgang til dispensasjon fra forskriftens bestemmelser når det gjelder krav til næringsinntekt.

LMD finner at det for ektepar, hvor den ene ektefellen driver et enkeltpersonforetak (ENK), og samboere som er deltakere i et ansvarlig selskap (ANS) ikke er forskjell i muligheten for, etter en konkret vurdering, å få dispensasjon fra kravet om næringsinntekt på minst ½ G. LMD vil også vise til at fra og med 2019 er det ikke lenger krav til nivået på næringsinntekten til innehavere av ENK og deltakere i ANS når det gjelder muligheten for å få dispensasjon.

I høringsbrevet ble det i gjennomgangen av § 3 redegjort for hvordan foretak i driftsfellesskap skal forholde seg til regelverket for avløsertilskuddet. LMD vil påpeke at ingen av høringsinstansene har merknader til momentene i denne redegjørelsen. Departementet legger til

grunn at forholdet vedrørende driftsfellesskap vil bli nærmere gjennomgått i Landbruksdirektoratets nye rundskriv om tilskuddsordningen.

§ 4 Tilskot ved sjukdom

Flere høringsinstanser har tatt opp bestemmelsen i 1. ledd om at den personen det blir søkt om tilskudd for, må være yngre enn 70 år. Denne bestemmelsen var imidlertid ikke nå gjenstand for høring, og LMD finner derfor ikke grunnlag for å vurdere dette momentet nærmere.

Ingen høringsinstanser har gått imot forslaget om at det skal kunne gis tilskudd uten at det foreligger sykemelding, dersom personen i samband med egen sykdom eller skade har vært til nødvendig behandling, kontroll eller undersøkelse på sykehus eller hos spesialist godkjent av det offentlige. Forslaget er en kodifisering av gjeldende praksis. Landbruksdirektoratet har påpekt at det i høringsbrevet under beskrivelsen av gjeldende rett, feilaktig var vist til at tilskudd kun er gitt i forbindelse med egen *alvorlig* sykdom eller skade. LMD vil vise til at det i utkastet til ny forskriftsbestemmelse ikke er tatt inn krav til hvor alvorlig skaden eller sykdommen må være for at det kan gis tilskudd, slik at denne inkurien når det gjelder beskrivelsen av gjeldende rett ikke har hatt noen betydning.

§ 5 Tilskot ved svangerskap, fødsel, adopsjon og omsorgsovertaking av barn

Fylkesmannen i Trøndelag viser til at det fortsatt er noen som får engangsstønad ved fødsel og som fyller vilkårene for å kunne motta avløsertilskuddet. Fylkesmannen legger til grunn at det også i disse tilfellene skal kunne gis avløsertilskudd dersom de medisinske vilkårene for rett til svangerskapspengene fra NAV er oppfylt.

LMD vil vise til at det etter gjeldende forskrift ytes avløsertilskudd til personer som mottar engangsstønad. Vi vil også peke på at for utbetaling av engangsstønad etter folketrygdloven stiller ikke NAV de samme krav som gjelder for svangerskapspengene, som beregnes etter regelverket for utbetaling av sykepenger fra trygden. Dette innebærer at momentet som tas opp i høringsinnspillet om engangsstønad ikke er en faktisk problemstilling.

§ 8 Søknad

I 11 av høringssvarene kom det merknader til forslaget om å utvide søknadsfristen fra 3 måneder til ett år etter siste dag i den perioden det blir søkt tilskudd for. Det blir problematisert at dersom det går lang tid mellom avløsning gjennomføres og søknad fremmes, vil både søker og forvaltning kunne ha vansker med å følge opp søknaden med korrekt dokumentasjon, kontrolltiltak mv.

Grunnlaget for forslaget om en utvidelse av nåværende søknadsfrist på tre måneder, er å gi økt fleksibilitet for søkerne og redusere behovet for dispensasjonssøknader. LMD vektlegger at det ikke er kommet høringsmerknader til dette forslaget fra jordbrukets organisasjoner.

Når det gjelder forslaget, legger LMD for øvrig til grunn at de fleste personer som har avløsning knyttet til sykdom mv., vil sende inn søknad kort tid etter at de er blitt så friske at

de praktisk kan gjennomføre dette. Det må kunne legges til grunn at produsentene vil ønske å få sendt inn nødvendig søknad for dermed å kunne motta tilskuddet. Faktura fra avløserlag e.a. med krav om betaling for avløsertjenestene vil også bidra til dette. LMD vil videre peke på at søkerne er selvstendige næringsdrivende, og at det derfor må kunne stilles krav til nødvendig kapasitet og kompetanse til å fremme søknader med den påkrevde dokumentasjon mv. Søkere som selv ikke har tilgang til internett eller som mangler datakompetanse, vil kunne få veiledning og bistand fra landbrukskontoret.

Enkelte høringsinstanser har foreslått at gjeldende søknadsfrist på tre måneder videreføres, men at det åpnes for å kunne levere ufullstendig søknad innen tidsfristen og at søker kan etterregistrere manglende opplysninger. LMD mener at adgang til å sende inn ufullstendige søknader vil bidra til å forvanske tilskuddsforvaltningen. Erfaringen fra forvaltningen av denne ordningen, var at det tidligere gikk mer tid til saksbehandlingen fordi det ble stilt færre krav til søkerne om å levere fullstendig søknad inkl. nødvendig dokumentasjon.

§ 10 Kontroll og innhenting av opplysninger

I et hørings svar ble det pekt på at næringsinntekt fra andre næringer og lønnsinntekt bør sidestilles, og dermed ikke trekkes fra avløsertilskuddet. LMD vil vise til at bestemmelsen som regulerer dette forholdet ikke var på høring, og at dette innspillet derfor ikke tas opp til vurdering. Det kan imidlertid i denne sammenheng vises til at det ved årets jordbruksoppgjør ble vedtatt at Landbruksdirektoratet til jordbruksoppgjøret 2019 skal utrede konsekvensene av å avvikle samordningen av avløsertilskuddet mot lønnsinntekter, slik at en likestiller lønnsinntekter med andre næringsinntekter.

LMD vil også vise til at bestemmelsene i § 10 som regulerer kontroll, ikke var på høring, slik at høringsinnspillet om kontrolltiltak ikke er tatt opp til vurdering.

Høringsforslaget om automatisk innhenting av dokumentasjon direkte til landbruksforvaltningens saksbehandling, gjelder kun informasjon som hentes fra skatteetaten, dvs. at NAV ikke er direkte omfattet av den nye forvaltningspraksisen. Enkelte høringsinstanser har foreslått at NAV likevel tas inn i ordlyden til den nye bestemmelsen i § 10, for å tydeliggjøre at landbruksforvaltningen har hjemmel til å innhente de opplysninger som er nødvendige for å behandle avløsertilskuddsakene. Dette vil typisk kunne gjelde informasjon om utbetalinger fra NAV til den avløste jordbrukeren.

LMD vil vise til at landbruksforvaltningen i informasjonen som innhentes fra skatteetaten bl.a. vil motta opplysninger fra a-meldingen om inntektene til den avløste jordbrukeren. Dette inkluderer også informasjon om hvor mye personen har fått per måned i ulike utbetalinger fra NAV. Dersom det viser seg at disse opplysningene ikke er tilstrekkelige eller presise nok, bør søker selv enkelt kunne skaffe mer detaljerte opplysninger fra NAV i og med at søknadsfristen blir forlenget til ett år. LMD mener at man kan få tilstrekkelig informasjon gjennom innhenting av data fra skatteetaten og søker, og at det derfor ikke er behov for en generell hjemmel til å innhente opplysninger fra NAV i forskriften for sykdomsavløsning.

4. Konklusjon

Vedlagt følger forskrift om endring i forskrift om tilskot til avløyning ved sykdom og fødsel mv., som ble fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 4. juli. I forskriften er det gjort enkelte mindre justeringer sammenlignet med endringsforskriften som var på høring. Hvilke justeringer dette gjelder framgår i pkt. 3 over.

Endringene i forskriften trer i kraft 15.08.18.

Med hilsen

Viiil Søyland (e.f.)
avdelingsdirektør

Håkon Grotli
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg

- Forskrift av 4. juli 2018 om endring av forskrift 19. desember 2014 nr. 1821 om tilskot til avløyning ved sykdom og fødsel mv.